

СОЦІАЛЬНИЙ І ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ

Агеев В.М.

Харківський національний університет Повітряних Сил ім. Івана Кожедуба

Соціальний захист військовослужбовців – діяльність держави, спрямована на встановлення системи правових і соціальних гарантій, що забезпечують реалізацію конституційних прав і свобод, задоволення матеріальних і духовних потреб військовослужбовців відповідно до особливого виду їх службової діяльності, статусу в суспільстві, підтримання соціальної стабільності у військовому середовищі. Це право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, у старості, а також в інших випадках, передбачених законом, а саме такими нормативними актами «Закон України про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», та Наказ МОУ №27 «Про затвердження Інструкції про організацію у Збройних Силах України соціального і правового захисту військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, призваних на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, та членів їхніх сімей, працівників Збройних Сил України»

Актуальність даної теми визначається нагальною потребою надання державою військовослужбовцям відповідних гарантій, які мають компенсувати додаткові навантаження, пов'язані з специфікою виконання обов'язків військової служби, що часто супроводжується ризиком для життя й здоров'я. Саме тому перед будь-якою державою стоїть обов'язок дбати про своїх військовослужбовців не лише в період перебування їх на службі, а й після залишення її за станом здоров'я чи віком. Відшкодувати за звуження прав та свобод військових, повинен бути рівень задоволення матеріальних і духовних інтересів під час служби та відповідне соціальне забезпечення після залишення служби. Конституція України твердить, що держава забезпечує соціальний захист громадян та членів їх сімей, які перебувають на військовій службі в збройних силах.

Незважаючи на посилення досліджень військової історії України, численні праці щодо висвітлення соціального захисту військовослужбовців мають переважно

публіцистичний характер. Роботи стосовно соціального забезпечення військової сфери здебільшого опубліковані в періодичних виданнях і здійснюють суто юридичний аналіз нормативно-правової бази, яка регулює соціальний захист. Тому питання створення та розвитку системи соціального захисту військовослужбовців, що завжди були тісно пов'язані з військовим будівництвом та подальшим удосконаленням збройних сил, у науковому плані залишаються малодослідженими саме в історичному аспекті.

Варто зазначити, що в умовах нашого часу вдосконалення нормативно-правової бази з цього питання займає чи не найважливіше місце, оскільки саме від того, як буде реформований механізм реалізації прав та потреб військовослужбовців залежить бажання вступати до лав Збройних сил військовозобов'язаними, належне виконання своїх обов'язків діючими військовими, тенденція щодо ухилення від проходження військової служби. Залишення питання щодо соціального забезпечення військовослужбовців без належної реалізації, на тому декларативному формальному рівні, на якому воно перебуває зараз, на пряму вплине на бойову готовність і потенціал, а також на значну соціальну напругу в суспільстві.

Звичайно від початку оголошення часткової мобілізації у березні 2014 року було прийнято досить багато нормативно-правових актів, які визначають соціальний захист військовослужбовців, зокрема і призваних на військову службу із запасу. Осіб-підприємців які призвані під час мобілізації, звільнено від сплати єдиного соціального внеску на особливий період. Підзаконними нормативно-правовими актами встановлено механізм виділення коштів з резервного фонду державного бюджету для виплати винагороди військовослужбовцям, які безпосередньо беруть участь у Антитерористичній операції, гарантованої одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) чи інвалідності військовослужбовця та інших виплат.

Однак, незважаючи на декларування таких норм в законодавчих та підзаконних нормативних актах, виникає досить багато проблем в процесі їх реалізації. Так наприклад засобами масової інформації достатньо часто фіксують випадки порушення вимог законодавства з приводу соціального забезпечення військових, неналежне їх виконання, зловживання соціальними гарантіями для військовослужбовців сторонніми особами, що не причетні до виконання завдань у зоні Антитерористичної операції, що й свідчить про недосконалу юридичну техніку створення таких нормативно-правових актів.

Треба зробити такий висновок, що внаслідок ситуації яка виникла в країні, що склалася в останній час, органами держави було зроблено ряд кроків щодо підвищення рівня соціального забезпечення військовослужбовців. Нові зміни в законодавстві показують, що держава намагається всіляко заохотити військовослужбовців до виконання свого обов'язку, але існує досить багато проблем із втіленням задекларованих норм та механізмом їх застосування. Тому необхідно досліджувати проблемні питання в процесі реалізацією цих норм, підвищувати рівень юридичної техніки, вносити зміни і доповнення в ті норми, які уможливають неналежне їх застосування.